

Notat

Socioøkonomi og faglige resultater

Ved Børne- og Ungdomsudvalgets faglighedsdrøftelse på udvalgsmødet den 10. marts 2021 blev der stillet spørgsmål om, hvorvidt den positive udvikling i afgangskaraktererne i København er et udtryk for, at skolernes løfteevne er blevet forbedret, eller om den positive udvikling i karaktererne alene skyldes, at den gennemsnitlige socioøkonomi i København er blevet stærkere. Dette notat samler op på dette spørgsmål ved at se på Børne- og Undervisningsministeriets socioøkonomiske reference på kommuneniveau.

20. april 2021

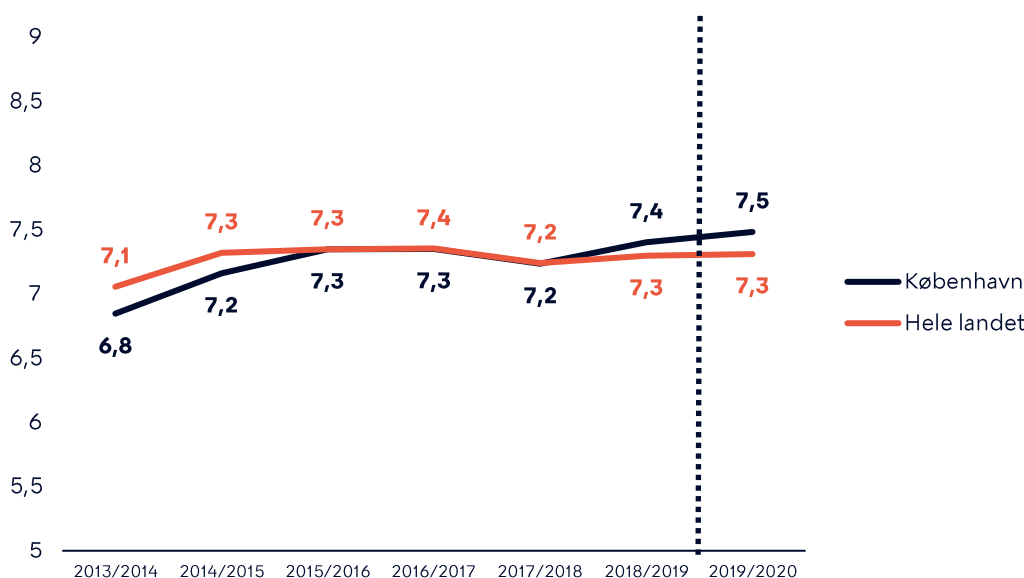
Sagsnummer
2021-0110822

Dokumentnummer
2021-0110822-1

Styrkede afgangskarakterer i København

Karakterniveauet i København har de senere år været opadgående. Som det løbende er blevet vist i BUU's kvalitetsrapporter og i faglighedsdrøftelser, er gennemsnittet i folkeskolens afgangseksamen steget fra et gennemsnit på 6,8 i 2013/14 til et gennemsnit på 7,4 i 2018/19 og 7,5 i 2019/2020.

Udvikling i karakterer påvirkes bl.a. af ændrede prøveformer, prøveoplæg og hjælpemidler eller ændrede faglige mål og afspejler således ikke nødvendigvis alene en faglig fremgang eller tilbagegang inden for de enkelte fag. Helt særligt for afgangresultater i skoleåret 2019/20 er dog, at de baserer sig på elevernes standpunktskarakterer og ikke på folkeskolens prøver. Det skyldes, at folkeskolens prøver grundet Covid-19 blev aflyst. Resultaternes grundlag er således i dette tilfælde markant anderledes end de foregående år.

Fagligt Center
Analyse og Erfaringsopsamling
Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN-nummer
5798009385000

Socioøkonomisk reference

UVM beregner i forhold til afgangskaraktererne hvert år en såkaldt socioøkonomisk reference. Mange undersøgelser har vist, at en væsentlig forklaring på de opnåede karakterer knytter sig til elevernes socioøkonomiske baggrund, forstået som de sociale og økonomiske kår, som eleven kommer fra.

Den socioøkonomiske reference er en beregning, der sammenligner det faktisk opnåede karakterniveau i afgangsprøven med, hvordan elever på landsplan med lignende baggrundsforhold statistisk set ville forvente at klare sig ved afgangsprøven. Den socioøkonomiske reference er med andre ord et mål på, om skolerne formår at løfte eleverne, så de præsterer bedre end elever med en lignende baggrund et andet sted i Danmark. Udtrykket 'socioøkonomisk reference' anvendes dermed til at beskrive, hvilket karakterniveau man statistisk set ville forvente på skolen ud fra dens elevsammensætning.

Socioøkonomisk reference på kommuneniveau

Den kommunebaserede socioøkonomiske reference er således et mål for, om kommunens folkeskoler som helhed formår at løfte eleverne til det karakterniveau, man statistisk set ville forvente i kommunen ud fra dens elevsammensætning sammenholdt med landets øvrige kommuner.

Når man ser på figuren nedenfor, kan man på den ene side se, at socioøkonomien i København fra 2013/14 er blevet stærkere. Det kan man indirekte se ved, at den socioøkonomiske reference – det forventede karaktergennemsnit – er steget fra 6,6 i 2013/14 til 7,1 i 2018/19. Forventningerne til, hvad de københavnske elever skal præstere, er med andre ord steget i perioden.

I forhold til figuren ovenfor er det vigtigt at bemærke, at den socioøkonomiske reference alene bliver beregnet på bundne prøvefag og ikke det samlede gennemsnit for folkeskolens afgangseksamen og kun for almenelever. Derfor afviger tallene lidt fra hinanden de to opgørelser imellem.

Hvis man kigger på, hvordan kommunen gennemsnitligt klarer sig, så har København i tre af de sidste seks år ligget signifikant dårligere end forventet, mens det i tre år har ligget på niveau med det forventede gennemsnit. Det bedste resultat blev her opnået i skoleåret 2018/19.

Skoleår	Vægtet elevgennemsnit bundne prøver	Socioøkonomisk reference (forventet karaktergennemsnit)	Socioøkonomisk reference indikator	Karakterrangering
2013/2014	6,4	6,6	Dårligere end forventet	67
2014/2015	6,7	6,9	Dårligere end forventet	65
2015/2016	6,9	7	På niveau	49

2016/2017	6,9	7	På niveau	50
2017/2018	6,9	7,1	Dårligere end forventet	48
2018/2019	7,1	7,1	På niveau	34
2019/2020	(Ikke beregnet, da afgangsprøver blev aflyst)			

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet. Almenelever på folkeskoler. Afgangsresultater fra de ordinære prøver. Kun elever, der har aflagt 4 af de 8 bundne prøvediscipliner får beregnet et gennemsnit. Specialelever og privatister indgår ikke.

Opsamling

I forhold til det stillede spørgsmål omkring, hvorvidt fremgangen i karakterniveau alene skyldes, at den gennemsnitlige socioøkonomi i København er blevet stærkere, kan man konstatere, at karakterniveauet i København er steget i samme periode, som socioøkonomien er blevet bedre. I forhold til den socioøkonomiske reference, er der sket en lille forbedring, hvis man kigger på første og sidste målepunkt, i den syvårige periode, men udsvingene er små og går lidt op og ned. Alene baseret på referencen på kommuneniveau, så er den socioøkonomiske udvikling i København derfor formentlig en væsentlig forklaring på den positive udvikling.

København klarer sig generelt lidt bedre, når man ser på det samlede gennemsnit for folkeskolens afgangseksamen og ikke kun på de bundne prøvefag. Denne beregning er dog desværre ikke tilgængelig fra UVM, og den kan ikke foretages af forvaltningen selv.